

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	6085 Лісове господарство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	205 Лісове господарство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	6085
Назва ОП	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Пузріна Наталія Василівна, Козел Мар`яна Олегівна, Лебедева Наталія Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.02.2021 р. – 17.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-205.pdf>

Програма візиту експертної групи https://agro.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/6085_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B4%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%82%D1%83-C%D0%9D%D0%90%D0%A3_08_02.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП є актуальною та унікальною, затребуваною на ринку праці. Цілі ОП чіткі, зрозумілі, відповідають місії і кореспондуються зі стратегією розвитку СНАУ, визначаються з урахування позицій стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку ринку праці та досвіду вітчизняних і іноземних ОП. Форми і методи навчання, критерії їх оцінювання, форми і правила проведення контрольних заходів зрозумілі, доступні для всіх учасників освітнього процесу, відповідають принципам академічної свободи, вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Правила прийому на навчання чіткі, зрозумілі, відповідають особливостям ОП, доступні для зацікавлених осіб. Процедури та правила визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО, під час академічної мобільності та у неформальній освіті формалізовані та оприлюднені на веб-сторінці СНАУ. Освітній процес реалізує висококваліфікований професорсько-викладацький склад, представники якого відповідають ліцензійним умовам, активно ведуть наукову роботу. СНАУ має добре розвинену інфраструктуру, зі сприятливим та безпечним освітнім середовищем і яка дає можливість задовільнити потреби та інтереси здобувачів. Політика і процедури забезпечення якості освіти впроваджуються усіма учасниками освітнього процесу, а функціонування інституцій ЗВО з забезпечення якості освіти сприяють удосконаленню освітнього процесу. Прозорість і публічність діяльності ЗВО достатньою для формування необхідного рівня довіри.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП відповідає місії та стратегії розвитку СНАУ, має чітко сформульовані ціль та фокус програми, враховують досвід і тенденції розвитку лісівничої галузі та регіонального ринку праці. В ОП значна увага приділена практичній підготовці – наявна навчальна і виробнича практики, які дозволяють сформувати здобувачам необхідні компетентності. Правила вступу на навчання за ОП враховують її особливості, чіткі, не містять дискримінаційних положень, регулярно оновлюються, доступні для усіх зацікавлених. Форми та методи навчання відповідають студентоцентрованому підходу, сприяють досягненню заявлених ПРН. Прозора, зрозуміла доступна внутрішня нормативна база в повному обсязі врегульовує освітню діяльність. Прозора, зрозуміла доступна внутрішня нормативна база СНАУ. В університеті чітко регламентована та налагоджена прозора процедура конкурсного відбору компетентних науково-педагогічних працівників, які співпрацюють із роботодавцями та міжнародними організаціями. У СНАУ сформована корпоративна культура щодо реалізації процедур академічної доброчесності та забезпечення якості освіти. Матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОП дозволяють досягнути ПРН. У СНАУ функціонують навчально-наукові та наукові лабораторії, які беззаперечно потрібні для реалізації ОП, відкриті демонстраційні аудиторії. Фонд бібліотеки та електронний фонд навчально-методичних матеріалів значний. Чіткі правила та процедури регулювання конфліктів, а також можливість навчання осіб з особливими потребами завдяки наявному онлайн сервісу з методичними матеріалами для навчання. В університеті є належні процедури внутрішнього контролю якості ОП, які детально прописані у нормативних документах і в обов'язковому порядку дотримуються усіма учасниками освітнього процесу. Оприлюднена інформація про ОП доступна і змістовна. Позитивним є: тісна співпраця з роботодавцями різних підприємствами регіону та наявність діючих Експертних рад забезпечує проходження практичної підготовки здобувачів вищої освіти та підвищення кваліфікації співробітників кафедри та дозволяє реалізувати акцент ОП на практичну підготовку; залучення до освітнього процесу професіоналів-практиків; усвідомлення та дотримання процедур академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу; популяризація у різні способи політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності; залучення здобувачів ВО та органів студентського самоврядування до багатьох структур СНАУ для покращення освітньої діяльності.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Перелік обов'язкових та вибіркового компонентів ОП Лісове господарство у редакції 2020 р., а саме віднесення фахових дисциплін «Лісівництво», «Лісова зоологія», «Биометрія» та «Лісові розсадники та насінництво» до вибіркової компоненти ОП не дозволить здобувачам повною мірою сформувати фахові компетентності та забезпечити досягнення ПРН. Недосконала (на погляд ЕГ) процедура вільного вибору дисциплін здобувачами ВО, а саме у контексті розміру мінімальної групи. Не всі освітні компоненти ОП представлені у повному обсязі, за відсутності силабусів (робочих програм) важко оцінити зміст окремих дисциплін. Частина ОК, згідно змісту робочих програм освітніх компонентів, потребують наповнення відповідним контентом. Інформація не за всіма вибілковими освітніми компонентами оприлюднена на сайті. Частина освітніх компонентів, згідно змісту робочих програм, потребують наповнення відповідним контентом. Інформація не за всіма вибілковими освітніми компонентами оприлюднена на сайті. У таблиці відповідності викладачів звіту самооцінювання наведені дисципліни навчальних планів минулих років (2017-2018 н.р.). Відсутні силабуси обов'язкових дисциплін, таких як: «Дендрофлора

України», «Шкідники і збудники хвороб деревних рослин» та «Основи мисливствознавства» Не регулярний характер розміщення на сайті опрацьованих результатів опитувань стейкхолдерів щодо покращення ОП. Рекомендовано: переглянути змістове наповнення ОК, зокрема циклу фахових обов'язкових та вибіркових компонент; переглянути з метою вдосконалення процедуру ознайомлення з вибірковими дисциплінами та формування вибіркової складової ОП, а також норму мінімальної кількості студентів при виборі професійно-спрямованих дисциплін; доповнити сайт силабусами, яких не вистачає; перевести в онлайн форму внесення пропозицій щодо покращення ОП і опитувальники зовнішніх стейкхолдерів; регулярно оприлюднювати звіти опитувань усіх стейкхолдерів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі освітньої програми Лісове господарство сформульовані чітко та кореспондуються з внутрішніми нормативними документами Сумського національного аграрного університету, а саме з місією та стратегією СНАУ у контексті підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному і міжнародному ринку праці фахівців, які розбудовують аграрний сектор та суспільство в цілому на засадах сталого розвитку, впровадження інноваційної діяльності, формування свідомих громадян (Стратегія розвитку СНАУ на 2015-2020 рр. <https://bit.ly/2OoqwGk> та на 2021-2025 рр. <https://bit.ly/3kLTSui>; Статут СНАУ <https://bit.ly/3sLLopR>; Концепція освітньої діяльності СНАУ <https://bit.ly/3kHlKP6>). Відповідність мети ОП, що акредитується, місії та стратегії ЗВО також було підтверджено під час інтерв'ювання гаранта ОП, ректора і представників менеджменту СНАУ. ОП, що акредитується, має прикладний характер, а її особливістю є регіональний підхід до вивчення лісових екосистем, визначення наукових і соціальних принципів ведення лісового господарства та формування навичок необхідних для здійснення екологічної і природоохоронної діяльності (інтерв'ювання гаранта ОП, ОП Лісове господарство <https://bit.ly/3bWac7K>).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Відповідно до Положення про освітні програми у СНАУ (<https://bit.ly/3ocIi1P>) до перегляду та модернізації ОП залучаються НПП, студенти, представники роботодавців, зовнішні стосовно даної ОП експерти. Під час інтерв'ювання гаранта ОП, здобувачів ВО (Гончаров Б. студент 4-о курсу, Лапина І. студентка 2-о курсу), НПП, менеджменту ЗВО та роботодавців, зокрема заступника начальника Сумського обласного управління лісового та мисливського господарства, директора НПП Деснянсько-Старогутський Кубракова С.В., було підтверджено факт безпосередньої участі стейкхолдерів у формуванні цілей ОП та ПРН шляхом обговорення своїх пропозицій на засіданнях проектної групи (протокол № 1 Засідання робочої (проектної) групи <https://bit.ly/3rlv52D>; <https://bit.ly/3ehhTAK> ; <https://agro.snau.edu.ua/zustrich-stejkolderiv/>). У СНАУ функціонують Експертні ради метою забезпечення високої якості професійної підготовки фахівців на основі співробітництва кафедр із зацікавленими підприємствами і організаціями регіону (<https://bit.ly/3oe52io>). Формуються експертні ради окремо за кожною спеціальністю. У СНАУ розпочата робота з оновлення ОП у 2021 р. (<https://bit.ly/3qjiJXv>). Наведені факти було підтверджено під час інтерв'ювання гаранта ОП, менеджменту ЗВО та роботодавців. ЕГ була встановлено що залучення зацікавлених сторін до перегляду та модернізації ОП носить системний характер.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

З'ясовано, що цілі та програмні результати навчання ОП визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності та сучасного ринку праці та регіонального контексту. Інтерв'ювання роботодавців підтвердило той факт, що у регіоні є потреба у фахівцях лісової галузі. Аналіз реалізації програми економічного і соціального розвитку Сумської області на 2020-2021 рр. за підсумками попередніх років (<https://bit.ly/3ocldTd>), регулярне проведення дискусійних платформ освіта-бізнес-влада (<https://snau.edu.ua/dialog-vladi-osviti-ta-biznesu-dlya-yakisnogo-kadrovogo-zabezpechennya-agrarnogo-sektoru/>), а також моніторинг ОП вітчизняних та іноземних ЗВО

надав можливість проектній групі ОП скласти перелік ОК, які забезпечують формування фахові і науково-практичні компетентності, необхідні для професійної діяльності та впровадження сучасних технологій, зокрема у лісову галузь.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОК ОП дозволяють сформувати у здобувачів освіти загальні та фахові компетентності необхідні для виконання професійних обов'язків у лісовому господарстві. Державна атестація здобувачів вищої освіти проводиться у формі відкритого і публічного захисту кваліфікаційної роботи. Наведене вище підтверджено результатами аналізу ОП, змісту її ОК, навчальних планів, інтерв'юванням гаранта, НПП, здобувачів освіти. Отже, ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство, спеціальності – 205 Лісове господарство.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП відповідає місії та стратегії розвитку СНАУ, має чітко сформульовані ціль та фокус програми, враховують досвід і тенденції розвитку лісівничої галузі та регіонального ринку праці. Позитивним є системність роботи з покращення освітнього процесу, а саме наявність діючих Експертних рад і дискусійної платформи освіта-бізнес-влада, що свідчить про тісну співпрацю з підприємствами регіону, що забезпечує проходження практичної підготовки здобувачів вищої освіти та підвищення кваліфікації співробітників кафедри, а також формалізація політики і процедури внутрішнього забезпечення якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Експертна група рекомендує оприлюднювати звіти опитувань усіх стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОП чіткі, зрозумілі, відповідають місії і кореспондуються зі стратегією розвитку СНАУ, визначаються з урахування позицій і потреб стейкхолдерів, враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та досвіду вітчизняних і іноземних ОП. Освітня програма та освітня діяльність у цілому відповідають визначеному Критерію. Виявлені недоліки не є суттєвими і не впливають на набуття ПРН та формування професійних компетентностей.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (<https://bit.ly/2MLyHMi> ; <https://bit.ly/3qldJBE>) відповідає вимогам діючого законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. Обсяг ОП становить 240 кредитів ЕКТС, з яких 180 кредитів відводиться на обов'язкові ОК та 60 кредитів (25% від загального обсягу) на вибіркочу частину ОП, що відповідає освітнім компонентам, які здобувач обирає з переліку вибіркочих дисциплін загально університетського рівня та дисциплін вільного вибору студента. Із 01 вересня 2019 року запроваджена нова редакція освітньої (освітньо-професійної) програми відповідно до діючого Стандарту вищої

освіти України для освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 205 «Лісове господарство», введеного дію 05.12.2018 р. (наказ МОН України №1342).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Під час роботи ЕГ було встановлено, що у відомостях про самооцінювання ОП наведено інформацію про обов'язкові ОК ОП попередніх редакцій, саме за якими зараз здійснюється освітній процес. Аналіз цих ОП та НП до них свідчить, що їх ОК складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти ПРН. Зміст ОП у редакції 2020 року має певну структуру, проте деякі ОК, які до неї включені, мають бути уточнені, зокрема щодо набуття компетентностей при вивченні ряду дисциплін включених до обов'язкових ОК, наприклад Агрофармакологія, Система технологій тощо. За поясненням гаранта ОП зміни переліку обов'язкових ОК обґрунтовані пропозиціями стейкхолдерів. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та Матриця забезпечення програмних результатів навчання за відповідними компонентами ОП були уточнені після проведення зустрічі з гарантом та зав. кафедрою (<https://bit.ly/2NSw6Rr>). Відсутність силабусів (робочих програм дисциплін) ОП у редакції 2020 року, робить складним аналіз змісту ОП, що акредитується.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Лісове господарство» потребує уточнення щодо предметній області спеціальності 205 Лісове господарство, відповідно до діючого Стандарту вищої освіти України для освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 205 «Лісове господарство», введеного дію 05.12.2018 р. (наказ МОН України №1342). Варто відмітити, що на зауваження щодо включення дисциплін «Система технологій» (силабус за лінком <https://bit.ly/3qeMoRt>) та «Агрофармакологія» було отримано відповідь, що дисципліни «включено до циклу I. Цикл фахової підготовки (блок обов'язкових навчальних дисциплін) на основі врахування інтересів стейкхолдерів та сучасного стану розвитку аграрного виробництва регіону. До суттєвих зауважень щодо змісту ОП є включення наступних фахових дисциплін «Лісівництво», «Лісова зоологія», «Біометрія» та «Лісові розсадники та насінництво» до вибіркової компоненти до ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів освіти реалізується шляхом вільного вибору дисциплін відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в СНАУ <https://bit.ly/3qhnGQC> Під час зустрічі зі здобувачами ВО підтверджено, що вибір дисциплін здійснюється шляхом самостійного обрання з переліку дисциплін: ЗВО 2020 р.н. у системі дистанційного навчання Moodle, студенти попередніх років набору з переліків курсів розміщених на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3e8UjNT>) шляхом заповнення google-форм (приклад: <https://bit.ly/3uTcux2>). Проте є пункт, який певною мірою може бути порушенням академічної свободи п. 4.3.6 Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (<https://bit.ly/2PowUh5>) – якщо студент не надав заяву, не повідомив деканат про причини, він може бути включений в одну із сформованих груп для вивчення вибіркового дисциплін за розпорядженням декана. В ході зустрічі було з'ясовано, що таких випадків на факультеті не було. Також відмічено, що процедура вільного вибору дисциплін є недосконалою, має суттєві кількісні обмеження (мінімальна кількість здобувачів для організації вибіркового курсу 25 чоловік є надто великою, враховуючи реальний контингент студентів), рекомендуємо по можливості переглянути кількісні норми, що обмежують право на індивідуальний вибір.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Відповідно Положенням Про організацію освітнього процесу та Про організацію виробничої практики студентів в ОП та НП передбачені навчальна і виробнича практики. Базами практичної підготовки є НДЛ СНАУ, підприємства регіону <https://bit.ly/2O3rN5B> Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ мала змогу оцінити бази навчальних практик, зокрема таких як ННЛ сучасних технологій вирощування декоративних рослин, ННЛ екологічного землеробства та природокористування, дендрарій та навчальна лабораторія з ландшафтного дизайну. Під час онлайн зустрічі студенти продемонстрували частину практичної роботи з лісової таксації на відкритому демонстраційному майданчику. ЕГ відмітила задоволеність здобувачів освіти практичною підготовкою, зокрема навчальними практиками та можливістю проходження виробничої практики у профільних господарствах регіону, зокрема ДП Тростянецьке ЛГ, НПП Деснянсько-Старогудський. Отримана від здобувачів інформація підтверджена

під час інтерв'ювання роботодавців. ЕГ встановлено, що виробнича практика проводиться переважно на профільних підприємствах регіону та забезпечує формування у здобувачів ВО необхідних компетентностей і ПРН. Слід відмітити, що Лісівництво та Лісові розсадники та насінництво є вибірковими дисциплінами, але вони є в переліку навчальних практик. Гарант ОП та зав.кафедрою пояснили, що замість практики з дисципліни Лісівництво має бути Рекреаційне лісівництво (технічна помилка), щодо практики Лісові розсадники та насінництво відповіді отримано не було.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП передбачає набуття здобувачами соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям, в навчальному процесі зі здобувачами ЗВО проводяться тренінги, семінари та зустрічі (Психологія ділових відносин) тощо. Для формування навичок лідерства, роботи в команді, здатності вирішувати поставлені задачі так само, як і дисципліни фахової підготовки і практична підготовка здобувачів вищої освіти, програмні результати навчання забезпечуються такими дисциплінами як Історично-філософські студії, Громадянська освіта (цикл обов'язкових компонентів з дисциплін загальної підготовки) та з вибіркових компонентів – Методологія та системне мислення, Організація наукових досліджень. Під час роботи з фокус-групою встановлено, що залучення студентів до діяльності Офісу промоції (<https://snau.edu.ua/promotion/diyalnist/>) та проведення Офісом розважальних, просвітницьких та культурних заходів сприяє набуттю здобувачами відповідних соціальних навичок.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. Перелік професій, за якими можуть працювати випускники наведений у ОП і відповідає галузі.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану показав що розподіл кредитів ЄКТС між освітніми компонентами (дисциплінами, практиками, виконанням кваліфікаційної роботи бакалавра) виконано в межах чинного законодавства та Стандарту вищої освіти України для освітнього рівня «Бакалавр» за спеціальністю 205 «Лісове господарство», введеного дію 05.12.2018 р. (наказ МОН України №1342). На думку експертної групи обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання. Обсяг освітньої програми складає 240 кредитів, проте з аналізу результатів зустрічі зі здобувачами вищої освіти випливає, що вони рекомендують не збільшувати кількість вибіркових дисциплін, а збільшити їх обсяг. Здобувачі зазначили, що вибіркові дисципліни дрібні і потрібно збільшувати кількість годин аудиторних занять.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

На ОП підготовка здобувачів за дуальною формою не здійснюється, проте є Положення щодо організації та проведення навчання за дуальною системою в СНАУ» <https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/dualna-osvita/>. В рамках даної ОП реалізовані окремі елементи дуальної освіти за ініціативи роботодавців, які були залучені до викладання окремих ОК, проведення виїзних практичних занять та лекцій.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

В ОП значна увага приділена практичній підготовці – наявна навчальна і виробнича практики, які дозволяють сформувати здобувачам необхідні компетентності. Встановлено дієву співпрацю з роботодавцями, що забезпечує наявність реальних баз практики для здобувачів ВО та дозволяє реалізувати акцент ОП на практичну підготовку.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкими сторонами в контексті критерію 2 ЕГ вважає перелік обов'язкових та вибіркових компонентів ОП Лісове господарство у редакції 2020 р., а саме віднесення фахових дисциплін «Лісівництво», «Лісова зоологія», «Біометрія» та «Лісові розсадники та насінництво» до вибіркової компоненти ОП не дозволить здобувачам, які не оберуть ці дисципліни, здобути повною мірою фахові компетентності такі як ФК3, ФК4, ФК5 та забезпечити досягнення ПРН. Недосконалою на погляд ЕГ є процедура вільного вибору дисциплін здобувачами вищої освіти, оскільки співвідношення розміру мінімальної групи та розміру контингенту студентів не дозволяють здійснювати кожному студенту свій вибір. Рекомендовано переглянути відповідно до діючого Стандарту змістовне наповнення освітніх компонентів, зокрема циклу фахових обов'язкових та вибіркових компонент ОП. Потребує вдосконалення процедура ознайомлення з вибірковими дисциплінами та формування вибіркової складової ОП задля забезпечення розширення набутих компетентностей за умови вивчення цих дисциплін. При наявності відповідних фінансових ресурсів переглянути норму мінімальної кількості студентів при виборі дисциплін шляхом застосування малокомплектних груп.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень Е

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Відповідність критерію рівню Е обумовлена викладеними вище зауваженнями до підкритеріїв 2.2-2.4, що полягає у наявності нерівномірного визначення ПРН, забезпеченні досягнення деяких фахових компетентностей за рахунок ОК вибіркової частини ОП, необхідністю вдосконалення процедура формування індивідуальної траєкторії.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Прийом до СНАУ здійснюється відповідно до Правил прийому для здобувачів ВО певного рівня освіти, які оприлюднено на сайті, доступні для абітурієнтів й інших зацікавлених осіб (<https://bit.ly/3kMCENp>). Аналіз правил прийому до СНАУ (2018-2021 рр. <https://snau.edu.ua/vstupna-kompaniya/>) свідчить, що вони структуровані, відповідають вимогам чинного законодавства, своєчасно оновлюються, зрозумілі, чіткі, не містять дискримінаційних положень своєчасно оприлюднюються на сайті ЗВО; доступні для абітурієнтів та інших зацікавлених осіб. Під час інтерв'ювання здобувачі ВО, зокрема Погуляй К., було підтверджено прозорість, зрозумілість правил і процедур вступу та порядку прийому документів. Відповідальний секретар приймальної комісії Сергієнко В.О. надав пояснення, що склад приймальної комісії затверджується щорічно з обов'язковим оновленням на 1/3, що відповідає вимогам чинного законодавства.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП, що акредитується, на базі повної загальної середньої освіти враховують особливості ОП, зараховуються бали сертифікатів ЗНО: обов'язкові – українська мова, математика; на вибір – біологія / географія / іноземна мова / історія України / фізика / хімія, що забезпечить початкові компетентності для навчання на цій ОП. Програми вступних випробувань для вступників на базі молодшого спеціаліста оприлюднено на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3ebffE2>). Відповідальний секретар приймальної комісії Сергієнко В.О. надав пояснення, що Програми вступних випробувань оновлюються щорічно.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Необхідні нормативні акти ЗВО щодо правил визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти та під час академічної мобільності розміщено на сайті (Положення про організацію освітнього процесу СНАУ <https://bit.ly/3c5NbPG> ; Положення про реалізацію права студентів СНАУ на академічну мобільність <https://bit.ly/38bRx6J>). Ці правила чіткі та структуровані. З інформацією про програми академічної мобільності, визнання результатів навчання з інших ЗВО студенти можуть ознайомитися не лише на сайті, а й отримати в

деканаті, дізнатися від кураторів, наукових керівників, представників студентського самоврядування, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів освіти, гаранта та керівництва факультету.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулює Положення про порядок визнання в СНАУ результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (<https://bit.ly/3bgkFM7>). Правила чіткі, зрозумілі, доступні для здобувачів освіти. Під час інтерв'ювання здобувачів освіти було встановлено, що вони обізнані з процедурами визнання результатів навчання неформальної освіти, але поки що не використовували цю можливість.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила вступу на навчання за ОП, що акредитується, враховують її особливості, чіткі, зрозумілі, не містять дискримінаційних положень, доступні для розуміння потенційних вступників, оприлюднені на веб-сторінці ЗВО. Процедури та правила визнання в СНАУ результатів навчання отриманих в інших ЗВО, а також під час академічної мобільності та у неформальній освіті чіткі, зрозумілі, доступні для здобувачів освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

ЕГ лише частково мала можливість переконатися у дієвості визнання результатів навчання, зокрема під час академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Критерій 3 відповідає встановленим вимогам рівня В. Правила прийому на навчання та процедури вступу відповідають вимогам чинного законодавства, чіткі, зрозумілі, не містять дискримінаційних положень, відповідають особливостям ОП, регулярно оновлюються, доступні для всіх зацікавлених осіб. Процедури та правила визнання результатів навчання отриманих в інших ЗВО, під час академічної мобільності та неформальній освіті формалізовані та оприлюднені на веб-сторінці СНАУ.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Запроваджена система дистанційного навчання на платформі Moodle. Поєднання форм та методів навчання відповідає вимогам студентоцентрованого навчання, здобувачі освіти є активними учасниками освітнього процесу на ОП – з 2020 року в робочу групу введено студента. За результатами онлайн-зустрічі експертів з гарантом ОП, НПП та здобувачами вищої освіти зроблено висновок про те, що в ОП застосовуються як традиційна система методів і прийомів, так і інноваційні інтерактивні методики. З'ясовано, що методи навчання і викладання ОП дозволяють в цілому реалізуватися принципам академічної свободи, оскільки передбачається їх максимальна варіативність, урахування свободи слова і творчості. Здобувачі вільно з врахуванням власних інтересів обирають теми випускних робіт. НПП проводять заняття із студентами як очно, так і он-лайн. Студентів, як показало онлайн-опитування, задовольняє вибір викладачами форм і методів викладання – результати анкетування наведено за посиланням <https://bit.ly/3kJrGrO>

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів вищої освіти щодо змісту освітніх компонентів відбувається вчасно, є доступним і зрозумілим. Робочі програми навчальних дисциплін висвітлено на особистій сторінці здобувача на платформі Moodle. За допомогою особистого електронного кабінету здобувач має змогу отримати інформацію про: освітню програму, робочі програми дисциплін, лекційні курси, методичні розробки для лабораторних і практичних занять, самостійної роботи. Також є можливість дистанційно отримати консультації викладача. Рівень задоволеності формами та методами навчання і викладання регулярно вивчається через проведення анкетування здобувачів вищої освіти <https://bit.ly/3ogMI7G>. Наведені факти було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів освіти, зокрема Лапина І. студентка 2-о курсу, Череповський М. студент 3-о курсу. Під час інтерв'ювання НПП на прохання ЕГ було показано наповнення дисципліни Дендрологія, де можна було переконаватися у наявності всіх необхідних матеріалів – лекцій, презентацій. Завдань тощо. Проте слід відмітити, що на сайті і у звіті самооцінювання наведені силабуси дисциплін ОП минулих років <https://bit.ly/2PALow4> і відсутні робочі програми та силабуси компонентів ОП, яка проходить акредитацію, відтак ЕГ не має можливості оцінити у повному обсязі зміст та програмні результати навчання ОП у редакції 2020 року.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За результатами проведених он-лайн зустрічей встановлено, що студенти залучені до виконання НДР кафедри і факультету (інформація щодо залучення студентів на запит ЕГ наведена за лінком <https://bit.ly/3ehuJGq>) Студенти приймають активну участь у конкурсах студентських наукових робіт зі спеціальності «Лісове господарство», зокрема в 2020 році студент Череповський М. під керівництвом доц. Кременецької Є.О. отримав диплом III ступеня (<https://bit.ly/3obmyUb>). В ЗВО проводяться конференції за участі студентів ОП (Грешило М.М «Вирощування сіянців сосни звичайної з відкритою кореневою системою», Єланкін О.О. «Створення культури дуба звичайного» (16-20 листопада, 2020 року)). Матеріали конференцій оприлюднено на сайті ЗВО (<https://bit.ly/388afvW>)

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Перелік форм навчання та викладання дисциплін ОП визначено Положенням про організацію освітнього процесу в СНАУ <https://bit.ly/3ofaYaC> Перегляд компонентів ОП відбувається щорічно, зміни до ОП вносяться з урахуванням діючого Стандарту та пропозицій стейкхолдерів, після оприлюднення проєкту ОП та його обговорення, підтвердження проведення таких зустрічей отримано під час інтерв'ювання роботодавців, відкритої зустрічі, на якій були присутні і НПП інших ЗВО (Ковалевський С., Бойко Т.). Для більш повної реалізації гуманітарної складової під час обговорення ОП, яка акредитується, до її обов'язкових компонентів включено дисципліни Історико-філософські студії, Громадянська освіта. Під час зустрічі ЕГ з НПП було підтверджено факти наведені у відомостях самооцінювання, з'ясовано, що за умовами контракту обов'язковим є оновлення робочої програми дисципліни (силабуса) один раз на рік, а оновлення змісту ОК, включаючи отримання нових знань та вдосконалення педагогічної майстерності на стажуваннях, що відображено публікаціями викладачів в наукових журналах та збірниках матеріалів конференцій та підготовленими навчальними посібниками. Також великий вплив на актуалізацію ОП мають роботодавці, які разом із викладачами беруть участь у перегляді робочих програм задля впровадження сучасних практик в галузі. Відповідальним за контроль щодо оновлення змісту навчальних програм є гарант ОП, який узгоджує робочі програми з дисциплін ОП, розроблені викладачами. Також в університеті проводиться моніторинг якості ОП <https://bit.ly/3qi2Uzt>

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності за ОП відбувається через участь НПП та здобувачів освіти у міжнародних конференціях, сумісних публікаціях у наукових виданнях іноземних університетів, проходження стажування у закордонних університетах викладачами кафедри. Підтверджено що НПП періодично друкують свої роботи у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. В ході зустрічей встановлено проходження стажування викладачів Мельник А.В. (Хенанський інститут науки та технологій (КНР, 2019), м. Ополь (Польща, 2020); Ярошук Р.А. (Інститут Цзі Ян Чжецзянського Університету землеробства та лісового господарства КНР (2018); Горбась С.М. (Ochschule Weinstephan-Triesdorf University Of Sciences, Німеччина (2018), Academy Of Management And Administration In Opole, Польща (2020), а також участь НПП у міжнародних заходах, програмах та грантах (наприклад, доц. Кременецька Є.О. Лісовий екосистемний менеджмент: нова парадигма для збереження лісового біорізноманіття» Міжнародний науково-освітній проєкт «Нарощування потенціалу для збереження біорізноманіття

в Україні: створення мережі та підвищення рівня освіти» разом із Центром збереження біорізноманіття та охорони природи при Американському музеї природничої історії, Нью-Йорк, США).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, а також відповідають студентоцентрованому підходу, про що свідчать результати он-лайн зустрічей зі здобувачами та представниками студентського самоврядування. Студенти обізнані у своїх правах впливати на ОП, та під час спілкування з експертною групою відмітили, що як менеджмент ЗВО, так і співробітники кафедри прислуховуються до них та враховують потреби студентів у формуванні освітніх компонент.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Не всі освітні компоненти ОП представлені у повному обсязі, відтак важко оцінити зміст дисциплін ОП за відсутності їх силабусів (робочих програм). Частина освітніх компонентів, згідно змісту робочих програм, потребують наповнення відповідним контентом. Інформація не за всіма вибірконими освітніми компонентами оприлюднена на сайті.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Умови реалізації ОП відповідають студентоцентрованому підходу, та принципам академічної свободи (п. 4.1). Співробітники кафедри проходять міжнародні стажування та беруть участь у міжнародних наукових конкурсах (п. 4.3) Зміст ОП оновлюється відповідно до сучасних тенденцій та рекомендацій стейкхолдерів.(п. 4.4). ОП відповідає рівню В цього критерію з визначеними недоліками, зокрема щодо п.4.2, який висвітлений не в повному обсязі для ОП 2020 року.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Процедура проведення контрольних заходів регламентується Положеннями про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/2OrqQUs>) та про освітні програми (<https://bit.ly/3oeBf8Y>). Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання представлені у РП (силабусах) навчальних дисциплін які розміщено на веб-сайті СНАУ (<https://agro.snau.edu.ua/studentu/bakalarvski-programi/opp-lisove-gospodarstvo/>) та у системі дистанційного навчання Moodle. Терміни проведення форм підсумкових контрольних заходів відображені у графіку навчального процесу (<https://bit.ly/2PzKgax>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень чіткі, зрозумілі, прозорі, доступністю кожному здобувачеві ВО через оприлюднення на сайті СНАУ відповідних нормативних документів. ЄГ було встановлено, що НПП використовують такі форми контролю: вхідний, поточний, рубіжний, підсумковий та відстрочений, що дозволяє в повному обсязі оцінити якість знань студентів. Це було підтверджено під час зустрічі з викладачами. Під час інтерв'ювання здобувачі освіти підтвердили, що обізнані і з формами контролю, і з критеріями оцінювання навчальних досягнень. Наведену у відомостях самооцінювання інформацію було підтверджено під час акредитаційної експертизи.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в СНАУ (п. 8. Атестація здобувачів вищої освіти, п. 12. Дипломне проектування <https://bit.ly/2Onmdee>). Формою державної атестації здобувачів вищої освіти у СНАУ за ОП, що акредитується – є публічний захист кваліфікаційної роботи (ОП Лісове господарство <https://bit.ly/3rhs4QX> ; Навчальний план <https://bit.ly/2Ooh71v>) Кваліфікаційна робота оприлюднюється у репозитарії СНАУ (<http://repo.snau.edu.ua/>). Захист роботи відбувається публічно на засіданні екзаменаційної комісії. Форма державної атестації здобувачів вищої освіти у повній мірі відповідає вимогам Стандарту вищої освіти спеціальності 205 Лісове господарство.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів, порядок оскарження та повторного проходження контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними для усіх учасників освітнього процесу, регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу. Об'єктивність екзаменаторів та запобігання проявам недоброчесності в СНАУ забезпечується декількома шляхами: рекомендована переважно письмова форма проведення контрольних заходів; проведення іспиту лектором та викладачем, що веде практичні заняття; курсові проекти та роботи захищаються публічно у присутності комісії; запроваджено приймання контрольних заходів з відео фіксацією, записом та передачею відеоматеріалів до навчального відділу (аналіз внутрішніх нормативних документів ЗВО, інтерв'ювання гаранта, здобувачів освіти, НПП, менеджмент ЗВО). Процедура запобігання конфлікту інтересів визначена Кодексом академічної етики (<https://bit.ly/2O5YSxP>). У випадках конфліктних ситуацій за мотивованою заявою здобувача чи викладача деканом факультету створюється комісія для приймання іспиту (заліку). Здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування, НПП було підтверджено відсутність випадків оскарження процедури і результатів контрольних заходів на ОП, що акредитується. Тому під час роботи ЕГ не мала можливості переконатися у дієвості формалізованих процедур.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Внутрішніми документами, які регламентують політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в СНАУ є: Кодекс академічної етики (<https://bit.ly/2MMtfc1>), Кодекс академічної доброчесності; Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в СНАУ, Положення про порядок перевірки академічних текстів на унікальність (<https://bit.ly/3uXLiNU>) Технологічними інструментами протидії порушенням академічної доброчесності в СНАУ є Unicheck та програмний продукт TOB «Плагіат» StrikePlagiarism.com. Під час роботи ЕГ встановило, що всі учасники освітнього процесу обізнані, розуміють та дотримуються процедур академічної доброчесності. Ці процедури популяризуються і серед здобувачів ВО, і серед інших учасників освітнього процесу шляхом проведення різноманітних заходів: семінарів і дискусій, створенням мотивуючих відео тощо. Так 26.10.2020 р. відбувся вебінар Академічна доброчесність: теорія і практика (<https://bit.ly/3ogc31P>), про що повідомили під час інтерв'ювання здобувачі освіти і НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Прозора, зрозуміла доступна внутрішня нормативна база СНАУ щодо форм, правил проведення та критеріїв оцінювання контрольних заходів, забезпечення об'єктивності оцінювання, процедур запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначення порядку оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, дотримання академічної доброчесності. Усвідомлення та дотримання процедур академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Популяризація політики, стандартів і процедур дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Не дивлячись на відповідність вимогам діючих внутрішніх нормативних документів щодо правил проведення контрольних заходів, процедури оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження експерти не змогли переконатися у їх дієвості.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми і правила проведення контрольних заходів, порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження, процедури дотримання академічної доброчесності є чіткими і зрозумілими, в ЗВО наявна система запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Критерій 5 відповідає встановленим вимогам рівня В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів кафедри садово-паркового та лісового господарства та інших кафедр, які забезпечують реалізацію ОП, дозволяє здобувачам досягнути визначених цілей та програмних результатів навчання відповідно до ОП. Заклад освіти на запит ЕГ уточнив інформацію щодо обґрунтування відповідності кваліфікації викладачів освітнім компонентам, які вони забезпечують <https://bit.ly/3qiJZWb> Слід зазначити, що ЕГ не може оцінити в повному обсязі відповідність викладачів для забезпечення представленої ОП 2020 року, так як у таблиці відповідності викладачів звіту самооцінювання наведені дисципліни навчальних планів минулих років (2017-2018 н.р.).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір є прозорим, проводиться у терміни та у відповідності до вимог, встановлених законодавством та відповідно «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів контрактів» <https://bit.ly/2NUKhpa> Конкурсний відбір та процедура є чіткими, зрозумілими, доступними. Для проведення конкурсного відбору створюється конкурсна комісія, відбір здійснюється на засадах обґрунтованості, відкритості, колегіальності, об'єктивності рішень. За результатами конкурсного відбору з НПП укладаються трудові договори на відповідні терміни. Під час інтерв'ювання фокус-групи НПП було уточнено прозорість процедури конкурсу, вимоги до претендентів та отримано інформацію про проходження конкурсного відбору. Під час бесіди з гарантом ОП, деканом та завідувачем випускової кафедри підтверджено, що підбір кадрів спрямований на успішну реалізацію освітньої програми, зокрема на запит ЕГ представлена уточнена інформація щодо відповідності викладачів кафедри ліцензійним умовам за лінком <https://bit.ly/2PAOFdi>

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Налагоджена співпраця з роботодавцями, проводяться зустрічі з їх представниками. Представники роботодавців проводять додаткові заходи (гостьові лекції <https://bit.ly/3rjBn2D>, лектор Голуб М.Г, експерт НТ «Товариства лісової сертифікації в Україні» Національного представництва FSC в Україні) для здобувачів вищої освіти. Також кафедрою затверджено план проведення відповідних заходів (<https://bit.ly/38amXuk>). В процесі онлайн-зустрічі з роботодавцями встановлено, що до організації та реалізації освітнього процесу залучаються керівники та спеціалісти лісгосподарських підприємств Сумської області (УкрНДЦЛГА (Ткач В.П.), Сумиоблагроліс (Будник О.А.), Національного природного парку «Деснянсько-Старогудський» (Кубраков С.В.), Департаменту агропромислового розвитку Сумської державної адміністрації (Маслак О.М.), Сумського обласного управління лісового та мисливського господарства (Фролов Є.) через здійснення ними рецензування ОП, проходження практик здобувачами з можливістю подальшого працевлаштування. ЕГ в процесі роботи ознайомила з відгуками на ОП роботодавців, позитивні відгуки було підтверджено під час онлайн-зустрічі.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На ОП запроваджена практика залучення професіоналів до проведення занять, проведення гостьових лекцій <https://bit.ly/3eHyE66> Також до викладання дисциплін лісівничого спрямування залучено Чигринця В.П. (начальник обласного управління лісового та мисливського господарства Сумської області) та Товстуху О.В. (з 2004-2020 рр. – заступник начальника, головний лісничий Сумського обласного управління лісового та мисливського господарства), який з 2020 року працює на кафедрі садово-паркового та лісового господарства за основним місцем роботи. Під час інтерв'ювання фокус-груп та роботи з звітом встановлено, що викладачі ОП проходять підвищення кваліфікації як у вищих навчальних закладах, так і на виробництві (Кременецька Є.О. Тетерівський дослідно-виробничий лісгосп, Національне представництво FSC в Україні; Сурган О.В. ДП «Сумське лісове господарство»), чим також забезпечується залучення представників фахівців лісового господарства до освітнього процесу на ОП.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Підвищення кваліфікації НПП університету регламентується «Положенням про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників СНАУ» http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/2.pdf. В ході зустрічей встановлено проходження стажування викладачів Мельник А.В. (Хенанський інститут науки та технологій (КНР, 2019), м. Ополе (Польща, 2020); Ярошук Р.А. (Інститут Цзі Ян Чжецзянського Університету землеробства та лісового господарства КНР (2018); Горбась С.М. (Ochschule Weinstephan-Triesdorf University Of Sciences, Німеччина (2018), Academy Of Management And Administration In Opole, Польща (2020). Викладачі кафедри садово-паркового та лісового господарства та кафедр, які забезпечують реалізацію ОП, беруть участь в наукових конференціях, в тому числі міжнародних. Так у викладачів наявні публікації у фахових виданнях України та у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах за відповідною спеціальністю ОП (Yaroshchuk R, Lisoviy M, Guz M, Kovalenko I, Zherdetska S. (2020). Features of the in vitro propagation of Pseudotsuga menziesii (Mirb.) (2020). Modern Phytomorphology, 14: 4–12. Web of Science <https://www.phytomorphology.com/articles/features-of-the-in-vitro-propagation-of-pseudotsuga-menziesii-mirb-franco.pdf> ; Kovalenko, I. M., Klymenko, G. O., Melnik, T. I., Yaroshchuk R., Zherdetska, S. V., Su, Y., & Lykholat, O. A. Morphogenesis and vitality of seedlings of Ginkgo biloba in outdoor conditions. (2020). Regulatory Mechanisms in Biosystems, 11 (1), 22-28. Web of Science <https://doi.org/10.15421/022003>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Під час інтерв'ювання фокус-груп НПП зазначили, що за публікації статті у виданнях наукометричних баз Scopus чи Web of Science співробітникам виплачується премія (п.6.3.3. Положення про забезпечення якості вищої освіти <https://bit.ly/2OluXBB>). Під час зустрічі з деканом Коваленко І.М. та в подальшому з НПП та адміністрацією було отримано відомості щодо преміювання викладачів за статті у виданнях наукометричних баз Scopus чи Web of Science (Мельник А.В., Ярошук Р.А., Бакуменко О.М.)

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

В університеті чітко регламентована та налагоджена прозора процедура конкурсного відбору компетентних науково-педагогічних працівників. НПП співпрацюють із роботодавцями та міжнародними організаціями, відмічено реалізацію науково-дослідної роботи та стимулювання викладачів за публікації результатів у виданнях наукометричних баз Scopus чи Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ не може оцінити в повному обсязі відповідність викладачів для забезпечення представленої ОП 2020 року, так як у таблиці відповідності викладачів звіту самооцінювання наведені дисципліни навчальних планів минулих років (2017-2018 н.р.). Не уточнена інформація щодо НПП, які будуть реалізовувати ОП у розрізі дисциплін. У отриманій на запит інформації щодо відповідності викладачів ліцензійним умовам за посиланням <https://bit.ly/3sUFqTH> не деталізовано, які саме дисципліни ОП вони будуть забезпечувати.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітній процес реалізує висококваліфікований професорсько-викладацький склад, представники якого відповідають ліцензійним умовам, активно ведуть наукову роботу. СНАУ забезпечує прозорість конкурсного відбору НПП. Для стимулювання професійного розвитку викладачів діє система рейтингового оцінювання. Із врахуванням слабкої сторони, зокрема щодо уточнення інформації відповідності викладачів забезпечення представленої ОП 2020 року, критерій відповідає рівню В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

У СНАУ фінансові ресурси для підготовки студентів за ОП «Лісове господарство» формуються за рахунок бюджетних коштів в рамках державних тематик, коштів спеціального фонду, участі у грантових програмах, завдяки яким була відкрита лабораторія ПЛР-досліджень, а також співпраця з підприємства дає можливість ознайомлювати студентів з новою технікою, необхідною для даної ОП. На базі факультету агротехнологій та природокористування функціонують наступні навчальні та науково-дослідні лабораторії, які використовуються при викладанні на ОП «Лісове господарство»: лабораторія електронної мікроскопії, наукова лабораторія лісівництва північного сходу України, лабораторії ентомології та зоології, наукова лабораторія проблем рослинництва та садівництва північно-східної частини України, навчально-наукова лабораторія екологічного землеробства та природокористування. Також поза межами корпусу наявні демонстраційна ділянка для практичних занять з лісової таксації, парк розміром 56 га на території маєтку Ліщинських, що знаходиться в підпорядкуванні СНАУ, Дендрарій та навчальна лабораторія з ландшафтного дизайну (<https://agro.snau.edu.ua/navchalno-naukovi-laboratori%d1%97/>). На території університету знаходиться 4 гуртожитки (<https://snau.edu.ua/gurtozhitki/>), 2 стадіони, спортивний комплекс, медичний пункт, прогулянкові зони та комплекс громадського харчування. Наукова бібліотека СНАУ має 4 абонементи та 4 читальних зали на території університету, також має зал електронних видань. У бібліотеці наявні понад 280 тис. видань, з яких 60 тис це періодичні видання. Також функціонує електронна бібліотека, в якій наявні всі навчально-методичні посібники, які потрібні студентам для навчання. У корпусах наявний вільний доступ до мережі Wi-Fi. На постійній основі використовується для навчання система Moodle, яка дозволяє отримувати всю необхідну інформацію по дисциплінах в дистанційному режимі та проводити контрольні заходи.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

При спілкуванні з директоркою бібліотеки СНАУ було зазначено, що всі студенти та викладачі мають безкоштовний доступ на електронного фонду бібліотеки, де знаходяться навчально-методичні матеріали, репозитарію, де є понад 8 тис. наукових видань працівників університету, а також вільний доступ до наукометричних баз Scopus, Web of Science та ScienceDirect, що було підтверджено під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти та викладацьким складом освітньої програми. Студенти та викладачі розповіли, що кожен має особистий кабінет на сторінці бібліотеки, через який можуть заходити на сторінки наукометричних баз, посилання на які знаходяться внизу головної сторінки сайту бібліотеки СНАУ (<https://library.snau.edu.ua/>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для здобувачів, так як завідувачка відділу з організації виховної роботи зі студентами зазначила, що для безпеки студентів на території ЗВО цілодобово працює служба охорони, в одному з гуртожитків наявний медичний пункт. В університеті працює психологічна служба, в штаті якої є 2 практичних психологи. Вони приймають всі студентські звернення, а також працюють онлайн (<https://snau.edu.ua/psixologichna-sluzhba/>). При роботі на практичних заняттях студентів ознайомлюють з технікою безпеки. Також в СНАУ наявні діючі спортивні секції та творчі гуртки, які можуть відвідувати студенти у вільний час. Однак, від студентів не було підтвердження про те, що регулярно проводяться опитування про збір інформації щодо потреб та інтересів, як про це зазначалося в відомостях про самооцінювання. І дані анкети не були розміщені на сайті. Студенти зазначали, що вони свою думку можуть вказати через самоврядування, кураторів або скриньку довіри.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня підтримка здобувачів, які навчаються на даній ОП забезпечується безпосередньо через кураторів, викладачів відповідних дисциплін та деканат. В студентів є доступ до платформи Moodle (<https://cdn.snau.edu.ua/moodle/>), на якій є вся інформація щодо дисциплін, які вивчаються, також до репозитарію (<http://repo.snau.edu.ua/>) та електронних фондів бібліотеки. Також на сайті ЗВО є розміщена інформація щодо ОП: навчальні плани, проект освітньої програми, силабуси дисциплін, однак варто зауважити, що є не всі силабуси, до прикладу з таких дисциплін як «Дендрофлора України», «Шкідники і збудники хвороб деревних рослин» та «Основи мисливствознавства» (<https://agro.snau.edu.ua/studentu/bakalarvski-programi/opp-lisove-gospodarstvo/>). Організаційну та інформаційну підтримку здобувачів забезпечують деканат, випускова кафедра та куратори. Також активну роль відіграє студентське самоврядування, яке повідомляє про майбутні заходи на факультеті або в університеті (<https://snau.edu.ua/studentiskij-aktiv/>). У СНАУ активно працює відділ організаційної та виховної роботи зі студентами (<https://snau.edu.ua/vixovnij-viddil/>), що підтвердила зустріч з його керівником. Для забезпечення соціальної підтримки здобувачів в університеті та на кожному факультеті функціонує первинна профспілкова організація, яка допомагає студентам у складних ситуаціях та захищає їх права (<https://snau.edu.ua/profspilka-studentiv-ta-aspirantiv/>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У Сумському національному аграрному університеті є діюче «Положення про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами» (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/Polojennya_OOOP4758.pdf). При спілкуванні з адміністрацією факультету було зазначено, що є можливість оформлення індивідуального графіку навчання для студентів, які цього потребують, а також що у системі Moodle є необхідні для того методичні матеріали, які нам продемонструвала завідувачка кафедри під час онлайн зустрічі. Також в корпусах встановлені пандуси для зручного пересування. На даній ОП таких студентів наразі немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

На сайті СНАУ у вільному доступі розміщена сторінка про антикорупційну програму, на якій можна завантажити саму програму з антикорупційними заходами та відповідальністю і детально розписаними правилами, також є окремі вкладки про конфлікт інтересів, антикорупційні органи а відповідальність (<https://snau.edu.ua/antikorupcijna-programa/>). У розділі «Нормативні документи» на сайті ЗВО також розміщене «Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації у СНАУ», в якому чітко розписані порядок подання та розгляд скарг та моніторинг попередження даних випадків (<https://agro.snau.edu.ua/normativni-dokumenty/>). В університеті створена комісія з академічної етики, до якої входять також студенти. Вона працює за положенням про Кодекс академічної етики (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normativni-dokumenty/e.pdf>). За словами здобувачів, вони мають можливість написати свою скаргу у скриньку довіри, яка щотижня перевіряється студентським самоврядуванням, звернутися до практичного психолога, який працює у психологічній службі університету, як особисто, так і онлайн. Також з будь-якими питаннями здобувачі можуть звернутися до студентського самоврядування, профкому та кураторів. Подібних ситуацій на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне забезпечення зі значною кількістю цікавих та наукових лабораторій, які беззаперечно потрібні для освітньої програми, відкриті демонстраційні аудиторії, які дають можливість практики для студентів. Значний фонд бібліотеки та електронний фонд навчально-методичних матеріалів. Чіткі прописані правила та процедури регулювання конфліктів, а також можливість навчання осіб з особливими потребами завдяки наявному онлайн сервісу з методичними матеріалами для навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкими сторонами даного критерію є: відсутність силабусів обов'язкових дисциплін, таких як: «Дендрофлора України», «Шкідники і збудники хвороб деревних рослин» та «Основи мисливствознавства», а також відсутність

підтвердження анкетування щодо потреб та інтересів здобувачів. Рекомендація: доповнити сайт силабусами, яких не вистачає та результатами проведених анкетувань серед здобувачів щодо їх потреб та інтересів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічне забезпечення відповідає вимогам для підготовки здобувачів за ОП, нормативна документація регулює усі питання щодо вирішення та запобігання конфліктних ситуацій. Однак недоліки щодо відсутності зведених результатів та аналізу опитувань серед здобувачів та відсутність деяких силабусів свідчать про рівень В по даному критерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В Сумському національному аграрному університеті впроваджено процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, які здійснюють відповідно до «Положення про освітні програми у СНАУ», «Положення про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і супроводження освітніх програм у СНАУ» та «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти». Дані положення знаходяться у вільному доступі на сайті ЗВО у вкладці «Нормативні документи» (<https://agro.snau.edu.ua/normativni-dokumenty/>). Освітню програму щорічно оновлюють у частині всіх компонентів, крім цілей і програмних навчальних результатів. Діючи, затверджену, освітню програму переглядають щонайменше 1 раз у терміни її дії не пізніше ніж за 1 семестр до її завершення. Підставою для оновлення ОП можуть виступати: ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми або викладачів програми; результати оцінювання якості ОП серед стейкхолдерів; об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми. Після останнього перегляду ОП, яке відбувалося на засіданні робочої (проектної) групи за участі усіх стейкхолдерів в рамках «Проектування та оновлення освітніх програм» було внесено зміни до навчальних планів в частині «Державної атестації» щодо виконання дипломної роботи відповідно до затверджених Стандартів вищої освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі ВО безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОП та організації освітнього процесу через опитування (анкетування, особисте спілкування), участь у роботі проектної групи ОП, Ради з забезпечення вищої освіти (<https://bit.ly/2M4WOFk>), Вчених рад факультету та університету, засіданнях стейкхолдерів (<https://bit.ly/3k6BRGK>), а також через органи студентського самоврядування. Також на сайті СНАУ, в розділі факультету агротехнологій та природокористування є вкладка «Думка студента», на якій є можливість заповнити анкети про якість ОП, викладання дисциплін, рівень професійної майстерності викладачів (<https://agro.snau.edu.ua/studentu/dumka-studenta/>). Однак повністю анкети проаналізувати експертній групі не вдалося, так як результати були надані лише з тих анкет, які стосувалися рівня викладачів. Спілкувавшись зі студентами, вони підтвердили, що можуть внести свої пропозиції через викладачів або засідання стейкхолдерів. Здобувачі зазначили, що просили зменшити кількість вибіркового дисциплін для полегшення вибору, що можна помітити порівнявши ОП 2019 та 2020 років у переліку вибіркового дисциплін. Однак ця пропозиція не була підтверджена документовано.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавців залучають до процесу періодичного перегляду освітньої програми безпосередньо через їх участь у засіданнях стейкхолдерів, де вони ознайомлюються з проектом ОП та можуть внести свої пропозиції. При спілкуванні з роботодавцями, вони підтвердили свою активну участь у розвитку освітньої програми та практичної підготовки студентів, адже зазначили, що найпріоритетніше для них - це збільшити практичну підготовку під час навчання здобувачів. Однак варто відмітити, що документально порядок залучення роботодавців не затверджений,

окрім протоколів засідання стейкхолдерів (<https://bit.ly/2NmDRPc>). Анкетування серед роботодавців буде проводитися вперше для збору пропозицій до проекту ОП на 2021 рік.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На сторінці факультету агротехнологій та природокористування існує вкладка «Випускнику», на якій випускники факультету мають можливість заповнити анкету, щоб вказати актуальну інформацію про себе, прочитати новини про зустріч випускників або знайти інформацію про інших випускників (<https://agro.snau.edu.ua/vipusniku/>). Також було зазначено, що процедура збирання інформації про випускників закріплена за кожним факультетом окремо.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

З метою виявлення недоліків в ОП та освітній діяльності з її реалізації, а також вчасного реагування на них, в Сумському національному аграрному університеті працює відділ забезпечення якості освіти (<https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/>), Рада з забезпечення якості вищої освіти, представники якої є на кожному факультеті (<https://bit.ly/3k5iJJo>). Також окрім вище перерахованих документів у ЗВО наявне Положення про систему забезпечення якості освіти (<https://bit.ly/3pAlYtd>), в якому описані рівні функціонування системи забезпечення якості освіти, між якими розподіляються повноваження і обов'язки із виконання окремих функцій відповідних процедур і завдань та «Рекомендації стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості освіти» (<https://bit.ly/3k3VNtT>). Варто відзначити, є низка анкет, які дають можливість висловити пропозиції. Та проводиться зустріч стейкхолдерів, на якій були висловлені від студентів такі пропозиції як введення дисципліни «Латинська мова», а також зменшення кількості вибіркових дисциплін, що було внесено до ОП 2020 року. Однак, ці пропозиції не зафіксовані документально у протоколі засідання стейкхолдерів (<https://bit.ly/3k6BRGK>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Освітня програма «Лісове господарство» акредитується вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

З огляду попередніх підкритеріїв можна зробити висновок, що учасники освітнього процесу сприяють розвитку культури якості, поділяючи її цінності. При спілкуванні з академічним персоналом можна було зробити висновки, що викладачі які не включені до проектної групи, теж охоче вносять пропозиції щодо покращення ОП. А після зустрічей зі структурними та адміністративними підрозділами було зрозуміло, що відповідальність не покладається лише на кафедру, а задіюють всі відповідні структури. Однак, варто зауважити, що система опитувань на ОП потребує вдосконалення та конкретики, щодо їх проведення та опрацювання. Адже експертна група не отримала повних результатів з усіх наявних на сайті анкетувань.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В університеті є належні процедури внутрішнього контролю якості ОП, які детально прописані у нормативних документах і в обов'язковому порядку дотримуються усіма учасниками освітнього процесу. Залучення органів студентського самоврядування до багатьох структур університету для покращення освітньої діяльності здобувачів вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

На сторінці ОП знаходиться лише відсканований зразок анкети для стейкхолдерів, який неможливо заповнити онлайн, а також немає опрацьованих результатів попередніх опитувань щодо якості ОП. Рекомендація перевести в онлайн форму внесення пропозицій та доопрацювати дані з анкетувань.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Аналіз нормативної частини даного критерію, свідчить що дана ОП дотримується всіх процедур щодо затвердження, моніторингу та перегляду освітніх програм в університеті. Потрібно вдосконалити систему анкетувань, що і аргументує рівень В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Сумському національному аграрному університеті права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюють наступні документи: Статут СНАУ (http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/statut_snau_2015.pdf); Кодекс академічної етики (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf>); Положення про організацію освітнього процесу в СНАУ (<https://bit.ly/3ulBwV9>); Положення про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами у СНАУ (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/Polojennya_OOOP4758.pdf); Положення про систему забезпечення якості вищої освіти та освітнього процесу в СНАУ (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_yakist_osvity.pdf). Всі перераховані документи знаходяться у вільному доступі на сайті ЗВО у вкладці «Нормативні документи» та на сторінці факультету.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Наразі на сайті СНАУ, якщо зайти у розділ факультету «Агротехнологій та природокористування» є вкладка «Бакалаврські програми», на якій можна знайти проект ОП «Лісове господарство» на 2021 рік. Одразу під проектом розміщений зразок анкети, яку можуть заповнити стейкхолдери (<https://agro.snau.edu.ua/studentu/bakalarvski-programi/opp-lisove-gospodarstvo/>)

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті Сумського національного аграрного університету та на сторінці факультету «Агротехнологій та природокористування» оприлюднена точна та достовірна інформація щодо ОП у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу: <https://agro.snau.edu.ua/studentu/bakalarvski-programi/opp-lisove-gospodarstvo/>. Однак варто зазначити, що наразі відсутні певні силабуси обов'язкових дисциплін, як зазначалося в попередніх критеріях звіту.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті ЗВО та сторінці факультету розміщена у вільному доступі вся інформація щодо ОП, проект ОП для збору пропозицій, а також необхідні нормативно-правові документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників

освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність декількох силабусів обов'язкових компонентів. Рекомендація зробити онлайн анкету для збору пропозицій щодо проекту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Наявність необхідних документів, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, а також проекту ОП для внесення пропозицій дають підстави вважати, що критерій відповідає рівню В. Виявлені недоліки є незначні і можуть бути усунені за короткий термін.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	E
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **умовна (відкладена) акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лебедєва Наталія Іванівна

Члени експертної групи

Пузріна Наталія Василівна

Козел Мар`яна Олегівна